

Kiss Beáta

Zene, zenepedagógia és inklúzió

Recenzió Tóth-Bakos Anita – Agáta Csehiová: ZENE AZ INKLÚZIÓ JEGYÉBEN *Alternatív zenepedagógiai és zeneterápiás irányzatok a komplex fejlesztés és a befogadó nevelés jegyében c. monográfiájáról*

Újabb, ezúttal kétnyelvű (magyar-angol) monográfiával jelentkezett a Tóth-Bakos Anita – Csehi Ágota szerzőpáros. A Selye János Egyetem oktatói korábbi, *Művészet – Edukáció – Terápia* című munkájukban is a művészetek és a zene oktatásban betöltött szerepével foglalkoztak, valamint interdiszciplináris megközelítésben vizsgálták annak terápiás hatásait, alkalmazási lehetőségeit. Jelenlegi, újonnan megjelent könyvükben olyan témákat vizsgálnak, melyek szellemiségében közelítenek az előző kiadvány tartalmához, másrészt új utakat tárnak az olvasóközönség elé, mivel az inkluzív oktatás területére fókuszálnak.

A Szlovákiában jelenleg is zajló oktatási, kurrikulális reform fontos szegmense az inklúzióra való törekvés. Szemléletváltás történt, az integrációtól haladunk a teljes befogadás irányába a közoktatás egyes szinterein. A pedagógusok számára nem kis kihívás, hogy megtalálják a helyes pedagógiai utakat, módszereket, melyekkel ez a feladat teljesíthető. Ebben nyújt segítséget a *Zene az inklúzió jegyében – Alternatív zenepedagógiai és zeneterápiás irányzatok a komplex fejlesztés és a befogadó nevelés jegyében* című kötet, mely a Kisebbségi Kulturális Alap támogatásával a 2023 végén jelent meg. A monográfia első fele magyarul, a másik fele angol fordításban tárja elénk (fordította Mgr. Lengyel Marosi Renáta PhD. és Miletich Michelle) ezt a jelentős témát.

Fotó: Nagy Fanni

A kötet első részében igényes, a gyakorló pedagógusoknak komoly segítséget nyújtó terminológiai és elméleti áttekintést olvashatunk az inkluzív oktatás alapelveiről, valamint arról, hogy mindez miképp egyeztethető össze a zenepedagógiával, a zenei neveléssel. A zene terápia jelentősége, valamint a zene lélektanai mechanizmusának bemutatása szintén a fejezet része. Ez a rész azok számára is hasznos lehet, akik egyébként a zene oktatásával nem foglalkoznak, hiszen e tömör elméleti áttekintés képet nyújt arról is, hogy milyenek az elvárások általánosságban az inkluzív oktatással kapcsolatban, hogyan fogalmazza ezt meg az állami oktatási program. Emellett olyan fontos fogalmak tisztázására is sor kerül, mint a zenei kogníció, transzferhatások a zenében, zenepszichológia.

A következő fejezet a lényegi részt tartalmazza, kifejezetten a zenei nevelésre fókuszál. Sajnos a zenei nevelés a szlovákiai alapiskolákban, különösen a felső tagozaton nincs olyan kitüntetett helyen, mint szükséges lenne. Ám amennyiben van az iskolában zene szakos pedagógus, illetve az alsó tagozatos tanítók is komolyan veszik a tárgyat, a bemutatott zenepedagógiai és zeneterápiás irányzatok egyes elemeiből haszonnal szemezgethetnek, jelentős lépést téve ezzel az inklúzió irányába is.

Az említett fejezetben az olvasó megismerkedhet azzal, miképp lehet a személyiségfejlesztésbe beépíteni a zenepedagógia egyes eljárásait. Az élményszerű játékos tevékenységek, az egyes tevékenységterületek összekapcsolása, az idegpályák serkentése mind ide tartozik. A fejlesztő hatás olyan területekre is irányul, mint a motoros és szenzomotoros képességek, érzelmi intelligencia, esztétikai ízlés, szépérzék, alkotókészség, kreativitás. A csoportos tevékenységek a szociális készségekre hatnak, és a kölcsönös odafigyelés, együttműködés révén közös produktumok is létrejöhetnek.

Fotó: Nagy Fanni

A monográfia kiemelkedően jelentős része a mintegy 12 alternatív módszer, program, koncepció részletes bemutatása, melyekben a zene főszerepet tölt be. Ezek a *Dalcroze-euritmia*, *Montessori-pedagógia*, *Ward-módszer*, *Kodály-módszer*, *Willems koncepciója*, *Orff-módszer*, *Szukis-módszer*, *Martenot koncepciója*, *Kovács-módszer*, *Ulwila (színes kotta) módszer*, *Kokas Klára komplex művészeti programja*, *Sáry László zeneterápiás módszere*. Ezen módszerek természetesen eltérőek. Van, amelyik a ritmikai érzék képzését, más a dallamok hallás utáni elsajátítását helyezi előtérbe, további a játékos készségfejlesztést, vagy a zenei anyanyelv fontosságát hangsúlyozza, ugyanakkor a kreativitás fejlesztése is fontos szerepet kap a kötetben. Felismerhető néhány közös jegy, amely az inkluzív szemlélet kialakításában elengedhetetlen: ilyen az aktivitás, a cselekedtetés, valamint az, hogy a fejlesztést már kisgyermekkorban kell elkezdeni. Mindegyik bemutatott zenepedagógiai módszerben megjelenik az a gondolat, mely szerint a zenepedagógiai eljárások terápiás módszerek is egyben.

A szerzők egyetemi oktatóként kutatómunkát is folytatnak, így a monográfia harmadik része a legutóbbi kutatásukat dolgozza fel, melyet a Selye János Egyetem pedagógushallgatói között végeztek. E kutatás eredménye biztató. Azt jelzi, hogy a jövő pedagógusaiban az elfogadás és tolerancia attitűdje jelentős a kulturális sokszínűség tekintetében. Azt is fontosnak tartják a hallgatók, hogy a multikulturális ismeretek legyenek beépítve az oktató-nevelő gyakorlatba. Preferálják a megértés, egyetértés, elfogadás és tolerancia elveit. A megismerés és tisztelet jegyében szükséges építeni és ápolni az interperszonális és interkulturális kapcsolatokat.

A kötethez professzor Dr. Pukánszky Béla és Dr. Magyar Adél főiskolai docens írtak ajánlót, melyben kifejtik, hogy a szerzők hiánypótló munkát tettek le az asztalra, ennek köszönhetően

a könyv „gazdagítja a reformpedagógiáról, a pedagógiai alternatívról, a gyógyító pedagógiáról és a zenepedagógiai terápiairól meglévő eddigi tudásunkat.”

Felhasznált irodalom

Tóth-Bakos Anita – Agáta Csehiová (2023): *Zene az inklúzió jegyében. Alternatív zenepedagógiai és zeneterápiás irányzatok a komplex fejlesztés és a befogadó nevelés jegyében.* Komárom, Selye . ISBN 978-80-8122-482-9